

Un racó per descobrir

Observant aucells per Tossals

Per Rafel Mas

Per començar la nostra passejada ens dirigim al poble de Lloseta i agafam la Ma-2110 en direcció a Alaró, carretera coneguda popularment com "de Tofla". La carretera discorr paral·lela al Torrent de s'Estorell, i just abans de la ignomini-osa pedrera de Can Negret –que queda a la nostra esquerra-, trobam una des-viació a mà dreta. Aquest punt està ben indicat amb un senyal que indica "Re-fugi de Tossals Verds" (punt quilomètric 6,5 aproximadament). La carretera torna una camada asfaltada, és el camí d'Al-madrà, que travessa camps d'ametlers i garrovers fins a passar per la potabilit-zadora d'aigua de Son Cocó. En les pro-ximitats d'aquest punt hi ha un territori d'una colla d'àguila coabarrada (*Aquila fasciata*), així que hem de parar esment si veim volar algun gran rapinyaire.

El camí és dolent, estret i amb molts de clots, pel que s'ha d'anar circu-lant molt amb bones, si no volem deixar el càrter en un sotrac. Per començar la ruta, tenim l'opció de deixar el vehicle al pàrquing (no hi caben molts de cotxes) habilitat vora les cases de son Ordines al Clot d'Almadrà, o un poc abans, a un lloc que quedi retirat, si tenim ganes de caminar un poc més. Just devora son Ordines passarem un portell per la dre-ta de la barrera d'entrada a la finca pù-blica de Tossals Verds, i aquí comença la nostra caminada.

La finca de Tossals Verds és una finca de titularitat pública, situada al municipi d'Escorca i gestionada pel Consell de Mallorca d'ençà del 1986. La seva extensió és de 578 ha, i comprèn camps de cultiu i de pastura, alzinars, marjades d'oliveres i boscos de pinars i carritxars, a més de garriga.

La millor època per visitar la finca seran evidentment els mesos compre-

Lledoner, *Celtis australis*.

sos entre la tardor i la primavera, tot i que si el dia no és molt calorós, un cap-vespre d'estiu ens pot oferir agradables sorpreses. Un dels inconvenients de caminar-hi a l'estiu serà l'estat en què es troba la vegetació, molt marcida i

socarrada. Entre maig i juliol es donen emergències de l'escarabat banyar-riquer (*Cerambyx cerdo*) i si duim sort, podem trobar falcons marins (*Falco ele-onorae*) caçant-los per damunt l'alzinar. Nosaltres realitzàrem l'excursió un 24

Lledoner, *Celtis australis*.

Pinsà, *Fringilla coelebs*. Cati Artigues.

de juny i en arribar al Refugi de Tossals Verds ens topàrem amb diversos punts on es donaven emergències massives de formigues amb ales, tot i no ser un dia humit. Aquestes emergències eren aprofitades per prop d'un milenar de falzies (*Apus apus*) que se n'alimentaven frenèticament. S'ha de tenir en compte que si es vol fer la ruta en plena canícu-la, el millor que es pot fer és aprofitar les dues darreres hores de claror per evitar la calor.

El recorregut que proposam fins a les cases del Refugi de Tossals es pot cobrir en 1 hora escassa si es camina ràpid amb pas de senderista, nosaltres us animam a fer una cosa diferent, pas-sejar returant-vos a observar cada ra-conada i explorar el cel fent contínues aturades, de cara a detectar aucells. El temps s'ha de tenir en compte per anar i tornar, i per això basta comptar que ens faran falta 2 hores o 2 i mitja per asse-gurar. Es recomana calçat de muntanya còmode, impermeable a l'hivern.

El camí arranca travessant el tor-rent d'Almadrà en una zona de grans al-zines i lledoners. Aquests grans arbres ja ens donaran les primeres observaci-ons ornitològiques: sentirem primer que observarem, el cant agut del reietó (*Re-gulus ignicapillus*), i serà un incert que no sentim el txec-txec del busqueret de capell. També és freqüent en aquest redol el capferrerico (*Parus major*) i el ferrerico blau (*Cyanistes caeruleus*), dins dels mesos d'estiu veurem famílies senceres amb els polls pidolant menjar als pares al mateix temps que revisen tots els reversos de les fulles dels ar-bres a la recerca d'erugues. Des de la primavera a la tardor aquest racó humit i ombrívol és el preferit dels caçamos-ques (*Muscicapa tyrrhenica balearica*) per caçar insectes al vol sempre des de les mateixes perxes.

Als voltants trobarem romequers a les voreres del torrent, bons per poder observar algun exemplar de busqueret de cap negre (*Sylvia melanocephala*). El camí comença a fer voltes entre alzinar i penyes, en aquest tram ens toparem amb els confiats pinsans (*Fringilla coe-lebs*) que sempre troben miques i frag-ments de menjar interessants a terra. El torrent està vorejat d'alzines i algun exemplar de figuera borda i algun llam-púdol. Anirem amb el torrent a la nos-tra dreta, per una pista de terra més o menys planera, que es transformarà en una costa encimentada un poc feixuga.

Arribarem així a la zona de l'estret.

La geologia de la finca és molt interes-sant per les grans masses de roca cal-cària que han estat erosionades, donant lloc a un paisatge càrstic molt estètic. Les grans parets de roca per on discorre

el camí, amb els seus colors grisos i de-gotissos, ocres i negres, ens fan sentir en un lloc màgic. Abans d'arribar-hi, per dins del torrent o en algun petit collet o rosseguera, ens ha de sorprendre el

Xoriguer, *Falco tinnunculus*. Cati Artigues.

Banyarriquer, *Cerambyx cerdo*.

Lledoner, *Celtis australis*.

Ferrerico, *Parus major*. Cati Artigues.

Cabra assilvestrada, *Capra hircus*.

potent cant del passaforadí (*Troglodytes troglodytes*), espècie que compta amb el do de la ubiqüitat.

L'estret és un bon lloc per observar al xoriguer *Falco tinnunculus*, en un ambient un poc diferent al qual ens té avesat, més agrícola i associat a l'activitat humana. En aquests voltants hi cria una colla als penyals, i si passam a mitjans o finals de juny, podrem sentir els adults interaccionar amb els polls, que són al niu, sobretot quan els porten alguna presa o s'acosta algun tipus de perill. Els corbs (*Corvus corax*), també estan presents i crien a la zona, i qualsevol moviment d'aquests, altera la colla de xoriguers i els incita a foragitar-los.

Els penyals d'aquest estret són excel·lents també per observar-hi dues espècies rupícoles més que també hi crien: el cabot de roca (*Hirundo rupestris*) i la pàssera (*Monticola solitarius*). En el moment que passem per l'estret, serà un incert que no veiem fer als cabots les seves giragonses ran de penyes, jugant amb els corrents d'aire. En aquest cas els podrem identificar bé per la seva forma d'hirundinid (tipus oronella) de color gris, amb les típiques taques blanques fent-li ventall a la coa. I si tenim paciència els veurem entrar a les balmes i covasses per descansar sobre grans estalagmites o bonys de traverti tacats de ronya de tant de posar-s'hi. Dedicant-hi temps, els podem veure anar a beure en vol als degotissos dels mateixos llocs.

A la pàssera la detectarem primer pel seus cant melodiós, ressonant entre les penyes. Si param atenció el veurem parat sobre una penya que sobresurti una mica, i en sentir-se observat o alertat, farà picats arran de penyes i desapareixerà. El mascle és més visible que la femella pel seu cridaner color blau. Davall els penyals la vegetació típica és d'aritges (*Smilax aspera* var. *balearica*), i romaguers (*Rubus ulmifolius*) i mules (*Euphorbia dendroides*), aquestes darres amb fulles que tornaran d'un preciós vermell a l'estiu.

Passat el roquissar ens endinsam en una zona de marjades d'olivar. Seguirem el camí amb tendència cap a la dreta. Hem d'estar atents a seguir les dreceres que ens proposa la senyalització i que ens fan seguir un antic camí empedrat, si bé no és massa problema perquè tot el temps va travessant la pista asfaltada que puja fins al refugi. Quan gairebé siguem a dalt, aprofitarem alguns dels revolts que fa el camí,

per girar-nos i observar les vistes cap al pla de l'illa, el puig de s'Alcadena i el del castell d'Alaró. Tot aquest tram és bo per observar petits passeriformes, que aprofiten les zones d'ecotò que forma l'olivar "arreglat" i el "descuidat" per trobar menjar. A punt d'arribar al refugi, gairebé a dalt de tot trobarem dues fonts d'aigua no potable, aquests punts sempre són interessants per la fauna, sobretot en l'època més calorosa. A l'estiu, centenars de mosques s'hi acosten i desenes de reis o vespes alfareres (*Scelifron spirifex*) hi van a arreplegar fang amb el qual fer els seus nius. La

vegetació associada a aquestes fonts és també molt interessant.

A dins de la finca, la cabra mallerquina assilvestrada o orada és molt abundant, aquesta espècie domèstica i invasora fa de les seves pasturant i brostejant sobre la vegetació. Us serà molt fàcil veure'n algun grup. És a partir d'aquest tram d'olivar, on hem de posar un ull al camí i l'altre a l'aire, doncs serà fàcil observar alguna milana (*Milvus milvus*) i qui sap si algun grup de voltors negres (*Aegypius monachus*) o lleonats (*Gyps fulvus*). Una altra espècie que podem veure creuar la zona a alta veloci-

tat és el falcó peregrí (*Falco peregrinus*). A partir de la tardor i durant l'hivern diferents espècies de tords ompliran l'olivar i la garriga.

Convé dur aigua, sobretot si feu la caminada en època calorosa, però l'avantatge és que a les cases teniu una font on podeu tornar-ne a carregar. Al refugi, podem descansar un poc amb unes vistes espectaculars i ja només ens queda desfer el camí. •

